

Konsekvensen av att expandera sitt utbredningsområde

Albin Kozma

Halsbandsflugsnappare är en liten flyttfågel som tillsammans med svartvit flugsnappare tillhör den lilla grupp av flugsnappararter som finns i Sverige. Man tror att de två arterna avvek från sin gemensamma förfader för lite mindre än en miljon år sedan efter en serie av geografiska förändringar. Halsbandsflugsnapparen ockuperade då södra delen av Europa medan den svartvita flugsnapparen ockuperade norra delen av Europa, bland annat Sverige.

Däremot har den pågående klimatförändringen gjort att halsbandsflugsnapparen brett ut sitt levnadsområde norrut, troligtvis på grund av den ökande temperaturen. Det har bildats ett så kallat hybridområde av svartvit- och halsbandsflugsnappare på Öland, där båda arterna förekommer. Halsbandsflugsnapparen är allmänt mer aggressiv än den svartvita flugsnapparen, vilket gör att den svartvita flugsnapparen ofta blir bortjagad av halsbandsflugsnapparen på ön när det finns god tillgång på mat. Svartvita flugsnapparens övertag är däremot att den är mer anpassad för kallare klimat än vad halsbandsflugsnapparen är, vilket gör att den istället konkurrerar ut halsbandsflugsnapparen vid tider när det inte finns så mycket mat, t.ex vid kallare temperaturer. Forskarna tror idag att det är det som gör att dessa arter kan samexistera med varandra.

Jag var nyfiken på om halsbandsflugsnapparens aggressiva beteende var en viktig orsak till varför de expanderade sitt utbredningsområde så som de gjorde. Genom att jämföra fåglarnas hjärtslagsfrekvenser ville jag undersöka om jag kunde hitta ett samband mellan halsbandsflugsnappares hjärtslagsfrekvenser och deras benägenhet att utforska. Hjärtslagsfrekvenser kunde också vara en osynlig egenskap som gör halsbandsflugsnapparen mindre anpassad till kalla miljöer jämfört med den svartvita flugsnapparen. För att se det jämförde jag hjärtslagsfrekvensen mellan arterna också för att se om det fanns en skillnad.

Jag upptäckte dock att det var väldigt svårt att få fram något som kunde visa att ett specifikt beteende hos en fågel skulle leda till en högre benägenhet att expandera sitt utbredningsområde. Däremot upptäckte jag att större halsbandsflugsnappare har en högre hjärtslagfrekvens än mindre halsbandsflugsnappare, vilket är intressant då större fågelarter annars brukar att ha en lägre hjärtslagsfrekvens än mindre fågelarter. Det betyder att det finns en skillnad i hur hjärtslagsfrekvensen kan variera mellan arter och inom arter. En annan sak jag upptäckte var att halsbandsflugsnapparens hjärtslagsfrekvens ökade i kallare temperaturer medan den svartvita flugsnapparens hjärtslagsfrekvens blev detsamma. På så sätt tror jag att hjärtslagsfrekvensen kan vara en av de osynliga orsaker som gör att den svartvita flugsnapparen klarar sig bättre i kallare temperaturer än vad halsbandsflugsnapparen gör.